

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 6, 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Sodininkų bendrijų įstatymo projekto (toliau - Projektas) rengimą paskatino šiuo metu galiojančios Sodininkų bendrijų įstatymo įgyvendinimo problemos. Praeitoje Seimo kadencijoje teko rengti šio įstatymo pataisą, tada Seimas aiškiai pasisakė dėl palaipsnio sodininkų bendrijų kelių perdavimo savivaldybėms. Deja, praktikoje susiduriama su savivaldybių administracijų bandymu apeiti šiuo metu galiojantį reguliavimą ir išvengti sodininkų bendrijų kelių perėmimo, nepaisant to, kad Vyriausybė yra skyrusi tam atitinkamą finansavimą. Todėl, išanalizavus pagrindines tokios situacijos priežastis, pataisos Projektu siekiama pašalinti įstatymines priežastis savivaldybėms išvengti sodininkų bendrijų kelių perėmimo.

Taip pat Projekto antru straipsniu siekiama įtvirtinti nuostatą, kad informacija apie šaukiamus sodininkų bendrijų susirinkimus yra skelbiama savivaldybės, kurios teritorija yra sodininkų bendrija, internetinėje svetainėje. Tokia nuostata padėtų užtikrinti tinkamą šaukiamų susirinkimų išviešinimo pareigos įgyvendinimą ir sumažintų su tuo susijusių ginčų tarp sodininkų bendrijos narių skaičių.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Šį projektą inicijavo ir parengė Seimo narė Asta Kubilienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Pagal šiuo metu galiojantį reguliavimą įtvirtintą Įstatymo šeštame straipsnyje, bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esantys žemės sklypai su juose esančiais keliais (gatvėmis) ir (ar) kelių juostomis bendrijų iniciatyva (bendrijos susirinkimo sprendimu) Vyriausybės patvirtintose Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis perduodami savivaldybėms. Deja, įstatymas nenumato šio perdavimo

proceso galutinių terminų, nors numatoma, kad kelius (gatves) savivaldybės perima pagal ketinimo protokole nustatytas sąlygas, laiką ir laikydamosi šios prioritetų eilės:

1) keliai (gatvės), kuriais (kuriomis) naudojasi ir ne mėgėjų sodo teritorijoje esančių žemės sklypų savininkai ir naudotojai (kai keliai (gatvės) atlieka tranzitinę funkciją);

2) keliai (gatvės), kuriais (kuriomis) naudojasi daugiau negu vienos bendrijos teritorijoje esančių žemės sklypų savininkai;

3) keliai (gatvės), skirti aptarnauti bendrijas, kuriose ne mažiau kaip 20 procentų žemės sklypų savininkų yra gyvenamąją vietą šioje bendrijos teritorijoje deklaravę asmenys;

4) keliai (gatvės), nepaminėti (nepaminėtos) šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose.

Įstatymas taip pat numato, kad bendrijų pirmininkai su savivaldybėmis pasirašo ketinimo protokolus dėl savivaldybėms perduotinų kelių (gatvių) užimamų žemės sklypų suformavimui, perdavimui ir perėmimui reikalingų parengiamųjų darbų atlikimo sąlygų. Kelių (gatvių) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Toks reguliavimas sudaro prielaidas interpretacijai, kad būtent sodininkų bendrijos, o ne savivaldybės yra atsakingos už parengiamųjų darbų atlikimą, nors savivaldybės, o ne sodininkų bendrijos gauna Vyriausybės paskirtas lėšas parengiamiesiems darbams atlikti. Visgi atsižvelgiant į tai, kad bendrojo naudojimo žemė Sodininkų bendrijos teritorijoje yra valstybės nuosavybė, tikslinga patikslinti, kad būtent savivaldybėms tenka pareiga užtikrinti kelių ir gatvių įregistravimą Nekilnojamojo turto registre. Kartu būtina numatyti maksimalų terminą per kurį savivaldybės turi pasirašyti ketinimų protokolus, priešingu atveju būtų sudarytos sąlygos vilkinti kelių perdavimo procesą nepagrįstai atidedant protokolų pasirašymą. Galiojančios nuostatos tokio termino nenumato.

Dabar galiojanti Sodininkų bendrijų įstatymo 16 str. 3 d. numato, kad pranešimai apie šaukiamus bendrijos susirinkimus skelbiami bendrijos skelbimų lentose ir sodininkų bendrijos interneto svetainėje (jeigu ją bendrija turi).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo pataisos Projektu siūloma įtvirtinti konkrečius kelių (gatvių) esančių sodininkų bendrijose perdavimo etapų terminus ir susieti juos su dabar įstatyme numatyta kelių (gatvių) perdavimo prioritetų sistema. Įtvirtinama, kad „[k]elius (gatves) savivaldybės perima pagal ketinimo protokole nustatytas sąlygas, laiką ir laikydamosi šios prioritetų eilės bei terminų:

- 1) keliai (gatvės), kuriais (kuriomis) naudojasi ir ne mėgėjų sodo teritorijoje esančių žemės sklypų savininkai ir naudotojai (kai keliai (gatvės) atlieka tranzitinę funkciją) perimami iki 2024 m. sausio 1 d.;
- 2) keliai (gatvės), kuriais (kuriomis) naudojasi daugiau negu vienos bendrijos teritorijoje esančių žemės sklypų savininkai perimami iki 2026 m. sausio 1 d.;
- 3) keliai (gatvės), skirti aptarnauti bendrijas, kuriose ne mažiau kaip 20 procentų žemės sklypų savininkų yra gyvenamąją vietą šioje bendrijos teritorijoje deklaravę asmenys perimami iki 2027 m. sausio 1 d.;
- 4) keliai (gatvės), nepaminėti (nepaminėtos) šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose perimami iki 2028 m. sausio 1 d.“

Be to Projekte siūloma įtvirtinti ir terminą per kurį savivaldybės privalo su sodininkų bendrijomis pasirašyti ketinimo protokolus. Siūloma įtvirtinti maksimalų trijų mėnesių terminą. Kartu siūloma eksplicitiškai įtvirtinti, kad pareiga inicijuoti ir finansuoti parengiamuosius darbus dėl kelių (gatvių) perdavimo priklauso savivaldybėms.

Šiomis pataisomis siekiama sudaryti prielaidas pasiekti efektyvesnio kelių (gatvių) perdavimo savivaldybėms ir išvengti ginčų dėl skirtingo dabartinių nuostatų interpretacijų.

Taip pat, keičiamo Įstatymo 16 str. 3 dalyje siūloma įtvirtinti nuostatą, kad pranešimai apie sodininkų bendrijos susirinkimus skelbiami ne tik sodininkų bendrijos skelbimų lentose, bendrijos interneto puslapyje (jeigu ji bendrija turi), bet ir savivaldybės, kurios teritorijoje yra sodininkų bendrija interneto svetainėje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymas neturės įtakos korupcijai ir kriminogeninei situacijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo pasekmės verslo sąlygoms ir plėtrai nenumatomos.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymo projektą kitų įstatymų keisti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Atsižvelgiant į įstatymo pataisas Vyriausybė turėtų suderinti susijusius įgyvendinamuosius teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo įgyvendinimui papildomų biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimo ir išvadų neprašyta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiam įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „sodininkų bendrijos keliai“, „sodininkų bendrija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Seimo nariai

Asta Kubilienė

Algirdas Stončaitis (pasirašė 2021-02-19)

